

Справа «Іньякколо-Зенід проти Румунії» (Ignaccolo-Zenide v. Romania)

У рішенні, ухваленому 25 січня 2000 року у справі «Іньякколо-Зеніде проти Румунії», Суд постановив, що:

- мало місце порушення ст. 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).

Відповідно до ст. 41 Конвенції, Суд призначив компенсацію моральної шкоди заявниці у розмірі 100 000 франків та відшкодування судових витрат у розмірі 86 000 франків.

Обставини справи

Заявниця, п. Ріта Іньякколо-Зеніде, є громадянкою Франції. Вона народилась 1953 року та проживає у місті Мец (Франція). Після їх розлучення з чоловіком французький суд ухвалив рішення, згідно з яким двоє дітей залишилися з нею. У 1990 році під час літніх канікул діти перебували з її колишнім чоловіком, котрий має подвійне громадянство Франції і Румунії, але проживає у США. Наприкінці канікул він відмовився повернути дітей заявниці. Після кількох змін адреси проживання з метою ухилитися від переслідування американських властей, яким справа була передана на підставі Гаазької конвенції від 25 жовтня 1980 року про запобігання викраданню дітей, він у березні 1994 року виїхав до Румунії, де проживає і зараз. 14 грудня 1994 року Бухарестський суд першої інстанції прийняв рішення, згідно якого діти повинні були бути повернені матері. Однак її зусилля привести таке рішення до виконання виявились безуспішними. З 1990 року заявниця бачила своїх дітей лише один раз на зустрічі, організованій румунськими державними органами 29 січня 1997 року.

Зміст рішення Суду

Заявниця оскаржувала невиконання румунською владою рішення Бухарестського суду першої інстанції від 14 грудня 1994 року, яке, на її думку, порушило її право на повагу до приватного і сімейного життя (ст. 8 Конвенції).

Суд наголосив, що хоча пріоритетним завданням ст. 8 Конвенції є захист приватного чи сімейного життя особи від незаконного втручання з боку держави, однак ця норма покладає на державу, поряд з іншим, і позитивні обов'язки щодо забезпечення поваги до сімейного життя. Стаття 8 Конвенції передбачає право батьків на допомогу з боку держави стосовно реалізації їхнього прагнення бути разом зі своїми дітьми. Такий обов'язок не є абсолютним, оскільки часто є необхідним вжиття певних підготовчих заходів перед поверненням дитини одному з батьків за умови, що вона певний час проживала з іншим. Характер таких підготовчих заходів залежить від обставин кожної конкретної справи. При реалізації своїх обов'язків держава зобов'язана зважати на інтереси усіх зацікавлених осіб, а особливо на інтереси дитини. Якщо зустріч з одним із батьків загрожує таким інтересам або праву, яке випливає із ст. 8 Конвенції, держава зобов'язана додержуватися справедливого балансу інтересів сторін.

Суд дійшов висновку, що зміст і характер позитивних обов'язків держави, які випливають із ст. 8 Конвенції, слід тлумачити крізь призму положень Гаазької конвенції від 25 жовтня 1980 року про запобігання викраданню дітей. До того ж Румунія була учасницею цієї Конвенції.

Таким чином, ключовим для Суду було визначити: чи всі можливі кроки були здійснені з боку держави, щоб забезпечити виконання судового рішення від 14 грудня 1994 року.

Хоча перші спроби привести рішення до виконання мали місце у грудні 1994 року, Суд зауважив, що з січня 1995 року судовий виконавець вчинив лише дві спроби виконати це рішення – у травні та грудні 1995 року. Суд також відзначив бездіяльність влади у період між груднем 1995 року та січнем 1997 року і відсутність будь-якого пояснення такої бездіяльності.

Більше того, румунська влада не вжила підготовчих заходів для повернення дітей до матері, зокрема не залучила психологів до роботи з дітьми. Не вживались заходи примусу щодо колишнього чоловіка заявниці, спрямовані на повернення дітей. У процесі підготовки зустрічі матері з дітьми 29 січня 1997 року не взяв участь жоден соціальний працівник або психолог. Таким чином, румунська влада не виконала обов'язків щодо повернення дітей, які впливають зі ст. 7 Гаазької конвенції.

Оскільки румунська влада не вжила ефективних заходів, спрямованих на повернення дітей заявниці, має місце порушення її права на повагу до приватного і сімейного життя, а отже, ст. 8 Конвенції

Реферативний переклад з англійської мови та опрацювання рішення здійснено у Львівській лабораторії прав людини і громадянина НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування АПрН України О. О. Бекетовим, Р. М. Москалем, Н. П. Ничай, М. Ю. Пришляк, Т. І. Пашуком, М. Б. Рісним, А.-М. Я. Хом'як.